

POLAZAK DJETETA U ŠKOLU

Polazak djeteta u školu jedan je od najvažnijih trenutaka u životu svakog djeteta. O nama odraslima ovisi hoće li taj trenutak biti ugodan ili neugodan.

Upisom u prvi razred razvoj, odgoj i obrazovanje djeteta postaju zajednička briga škole i roditeljskog doma u ostvarenju zajedničkog cilja, a to je sretno i obrazovano dijete.

Dijete u školi dobiva prve velike životne obveze, upoznaje nove ljude: svoje vršnjake i učitelje, stječe nove spoznaje o svijetu koji ga okružuje kao i o sebi samome.

PRIPREMLJENOST RODITELJA ZA ŠKOLU

1. Mora li dijete prije upisa u 1. razred znati čitati i pisati?

Nije potrebno da dijete nauči čitati i pisati prije škole. Za učenje čitanja i pisanja ima vremena tijekom školske godine koje biste htjeli posvetiti učenju čitanja i pisanja možete upotpuniti igrama za razvoj motorike prstiju, koncentracije, pamćenja, razumijevanja i sl.

2. Ako dijete već zna čitati i pisati, hoće li mu to odmoći u prvim danima škole?

Djetetu to neće stvarati poteškoće. U razredu se primjenjuje tzv. individualizirani pristup učitelj/učiteljica djeci koja su već savladala gradivo sadržajima.

3. Što znači «spremnost za školu» i koje vještine dijete treba savladati prije polaska?

Kada govorimo o spremnosti za školu govorimo o razvoju intelekta, pažnji, živahnosti i sposobnosti da izdrži tempo rada u školi. No, osim navedenoga važna je socijalna i emocionalna zrelost djeteta kao i razina samostalnosti. Prije polaska u školu važno je da dijete nauči samostalno se oblačiti i svlačiti, da zna samostalno jesti, koristiti toalet, ponašati se unutar skupine vršnjaka kao i ponašati se prema starijima, da zna svoje ime i prezime te adresu stanovanja.

4. Kako kod djeteta razviti pravilan pristup školi?

Dijete nikako ne plašite školom, radije se pred njim s veseljem prisjetite svog boravka u školi, govorite o tome kako imate povjerenja u njega, kako će on uz trud savladati gradivo, od kupovine prvih stvari za školu napravite male rituale, posebno obilježite prvi dan.

5. Dijete se boji škole?

Najvjerojatnije se radi o strahu od odvajanja. Mnoga se djeca prvih dana ili tjedana mogu osjećati tjeskobno, jer se susreću s mnogo novih stvari odjednom. Razgovarajte sa djetetom, ispričajte mu o svome prvome danu.

6. Moje dijete nije naviklo samo stjecati prijatelje, nije išlo u vrtić i nema iskustvo «života u grupi».

Povedite dijete u park ili na druženje s djecom iz susjedstva, pokažite mu kako se upoznajemo, kako se uključujemo u igru i sl. Zajedno se igrajte društvenih igara u kojima uvijek netko izgubi jer na taj način dijete uči o porazima, ali i suradnji. Isto tako, vrlo je važno naučiti dijeliti i poštivati tuđe stvari.

7. Dijete ne izgovara sve glasove točno, može li mu to predstavljati problem u školi?

Najmanje godinu dana pred polazak u školu trebalo bi obratiti pozornost na djetetov izgovor glasova. U slučaju da postoje teškoće, uputiti se logopedu. Svako odstupanje u govornom i jezičnom razvoju je znak da bi dijete moglo imati teškoće s usvajanjem čitanja i pisanja.

8. Moje dijete se uvijek rasplače kada doživi neuspjeh.

U našim školama još uvijek vlada natjecateljski stil poučavanja. Dobro je na vrijeme upoznati dijete s činjenicom da će ga se ocjenjivati i uspoređivati s drugom djecom. Posebno je važno naglasiti da njegov uspjeh neće utjecati na našu ljubav prema djetetu.

Evo još nekih savjeta:

- Podsjetimo se da su djeca različita, s različitim intelektualnim sposobnostima, s različitom voljom i motivacijom za rad, nemaju svi isto razvijeno samopouzdanje i samosvijest i iz različitih su obitelji.
- Ne očekujte od djeteta previše, prihvatite ga baš onakvog kakvo jest. Budimo realni u procjeni.
- Ne uspoređujte ga s drugom djecom, ono je jedinstveno
- Ne kritizirajte, ne kažnjavajte, jer to samo stvara osjećaj nesigurnosti i neuspješnosti.
- Učite ih da se trebamo nositi i s neuspjehom.
- Ne odustajte i ne gubite nadu, ne povisujte ton.
- Suradujte sa školom – pogotovo su bitni individualni kontakti, jer saznajemo kako se naše dijete ponaša na satu, kakva mu je pozornost, kojom brzinom obavlja zadatke, javlja li se na satu, je li društveno ili usamljeno.

Treba li i roditelj razviti neke navike ako ima učenika prvaša?

Da, i o tome treba povesti računa na početku školovanja.

- Neka ne prođe ni jedan dan da ne obavite razgovor s vlastitim djetetom.
- Pregledajte dječje bilježnice, pribor, školsku torbu.
- Preslušajte što je naučilo i pregledajte njegove uratke.
- Odlazite na individualne razgovore u školu jer dijete to doživljava kao vašu brigu i interes za njega i njegovo učenje.

PRIPREMLJENOST DJETETA ZA ŠKOLU

Postoje četiri područja sazrijevanja u kojima bi Vaše dijete trebalo zadovoljiti određeni stupanj razvijenosti i zrelosti. Navedeno je važno kako dijete što lakše moglo se uključiti u školu te zadovoljiti sve zahtjeve koji ga očekuju.

PODRUČJA SAZRIJEVANJA

TJELESNO	<ul style="list-style-type: none">- sposobnost podnošenja tjelesnih i psihičkih napora koji se očekuju u školi;- prosječna visina 117 cm (djevojčice) i 120 cm (dječaci);- prosječna težina 20 kg;- dobro razvijeni osjetilni organi, naročito vid i sluh; <p>Primjerenog stupnja okoštavanja, mišićne snage i ima prve trajne zube.</p>
PSIHOMOTORNO	<p>VJEŠTINE:</p> <p>Grafomotoričke:</p> <ul style="list-style-type: none">- Posjedovanje fleksibilnosti šake i prstiju, pravilno držanje olovke, linije su jasne, adekvatnog pritiska;- Sposobnost povlačenja linije od točke do točke po uzorku kao ravne i kružne linije;- Sposobnost precrtavanja geometrijskih likova: kvadrat, trokut, romb;- Sposobnost pisanja svog imena velikim tiskanim slovima <p>Predčitalačke:</p> <ul style="list-style-type: none">- Rastavljanje poznatih riječi na slogove- Prepoznavanje i imenovanje s kojim glasom počinje i završava riječ- Imenovanje riječi na zadani glas- Prepoznavanje određenog glasa na početku riječi, na kraju riječi ili u sredini- Rastavljanje jednostavne riječi na glasove- Sastavljanje od pojedinih glasova jednostavnu riječ- Prepoznavanje simbola slova i broji <p>Prostorni odnosi:</p> <ul style="list-style-type: none">- Razumijevanje prostornih odnosa(gore-dole, ispred-iza, na, u, ispod-iznad)- Usvojenost orijentacije:<ol style="list-style-type: none">1. Na tijelu (desna/lijeva ruka, noga, oko..)2. U prostoru (što je desno od njega, a što lijevo, odrediti smjer kretanja npr, naprijed ili nazad)3. Na papiru (što je na desnoj strani papira, a što na lijevoj)
INTELEKTUALNO	<p>VJEŠTINE</p> <p>Koncentracija:</p> <ul style="list-style-type: none">- Zadržavanje na zadatku 15-20 min, dok trajanje igre može bit 60 min, uz kratke pauze; <p>Govor i rječnik:</p> <ul style="list-style-type: none">- Pravilno izgovaranje svih glasova- Pravilno gramatičko izražavanje (množina, jednina, zamjenice, koristi padeža i rodove);- Verbalno definiranje jednostavnih pojmova (opis i čemu služe);

- Verbalno iskazivanje po čemu su neke stvari, bića i pojave slični, a po čemu različiti;
- Prepričavanje kraćeg doživljaja ili priče u pravilnom slijedu (uvod, tijek, završetak).

Numeričko poimanje:

- Brojanje do 20, uz pokazivanje do 13;
- Snalaženje u odnosima više, manje, oduzmi, dodaj;
- Razumijevanje pojma skupa (pripadanje skupu, uspoređivanje, dodavanjem skupu se povećava, oduzimanjem smanjuje);
- U skupu do 10, dodavanje i oduzimanje za 1, uz pokazivanje;
- Povezivanje broja sa količinom;
- Mogućnost uspoređivanja predmeta mjereći ih (dulji, kraći, veći, širi).

Vremenski odnosi:

- Razumijevanje odnosa prije/poslije, jutro, podne, večer, prije podne, poslije podne;
- Poznavanje dana u tjednu te snalaženje na satu (puni sat).

Boje:

- Prepoznavanje i imenovanje boja.

SOCIO-EMOCIONALNO

Sposobnost da se u većoj mjeri kontroliraju emocije, kako emocije ne bi kontrolirale ponašanje:

- Mogućnost kontroliranja emocija, posjedovanje emocionalnih kočnica;
- Posjedovanje određene razine tolerancije na frustracije (omogućava ustrajnost u učenju, iako nije zanimljivo);
- Sposobnost odgađanja zadovoljstva kako bi se postigao cilj (riješiti zadatak do kraja);
- Sposobnost za suradnju s drugima (dogovor, kompromis);
- Rješavanje sukoba na socijalno prihvatljiv način;
- Motiviranost za sudjelovanje u društvenim igrama;
- Zainteresiranost za igre na papiru, motiviranost za dobar uradak;
- Razvijenost osjećaja samopouzdanja;
- Prilagodljivost društvenim normama
- Samostalnost u određenim aktivnostima (adaptivne vještine):
 1. Samozbrinjavanje- samostalno se odijeva, obuva, veže vezice, samostalno koristi wc i samostalno jede,
 2. U prometu- poznaje pojmove: semafor, zebra, kolnik, pločnik, poznaje osnovna pravila ponašanja u prometu,
 3. U komunikaciji- poznaje i koristi običaje pozdravljanja, poznaje pravila ponašanja na ulici, u trgovini, zna kada i od koga može zatražiti pomoć, ako je potrebno,
 4. Radne navike-ima mala kućna zaduženja

Literatura:

1. <https://www.harfa.hr/polazak-djeteta-u-prvi-razred/>
2. <https://repositorij.ufzg.unizg.hr/islandora/object/ufzg%3A36/datastream/PDF/view>
3. <https://hrcak.srce.hr/178167>
4. <http://www.udrugaroditelj.kpk.hr/kutak-za-roditelje/104-polazak-u-kolu>
5. <https://www.zzjzpgz.hr/odjeli/socmed/brosure/odvrticadoskole.pdf>

Napisala:
Stručni suradnik pedagog Tania Mulc, mag.paed.